

Groei en verjonging van Zeeland

Het belang van nieuwkomers uit het buitenland

HZ | Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving, 28 juni 2024

Samenvattend

Nieuwkomers vanuit het buitenland zijn belangrijk voor de bevolkingsgroei en verjonging van Zeeland. Nieuwkomers zijn mensen die vanuit het buitenland naar Zeeland verhuizen en daar komen wonen. Het zijn bijvoorbeeld expats, vluchtelingen, maar ook studenten die (komen) studeren aan de HZ University of Applied Sciences of de University College Roosevelt. Jonge mensen zijn voor Zeeland belangrijk; ze zijn belangrijk bij het invullen van het grote aantal vacatures, het bieden van zorg en ondersteuning van het toenemende aantal ouderen in de provincie en het in stand houden van de voorzieningen en leefbaarheid in de regio. De invoering van de TAO kan een stagnatie in bevolkingsgroei en een verlies aan jonge mensen voor Zeeland betekenen.

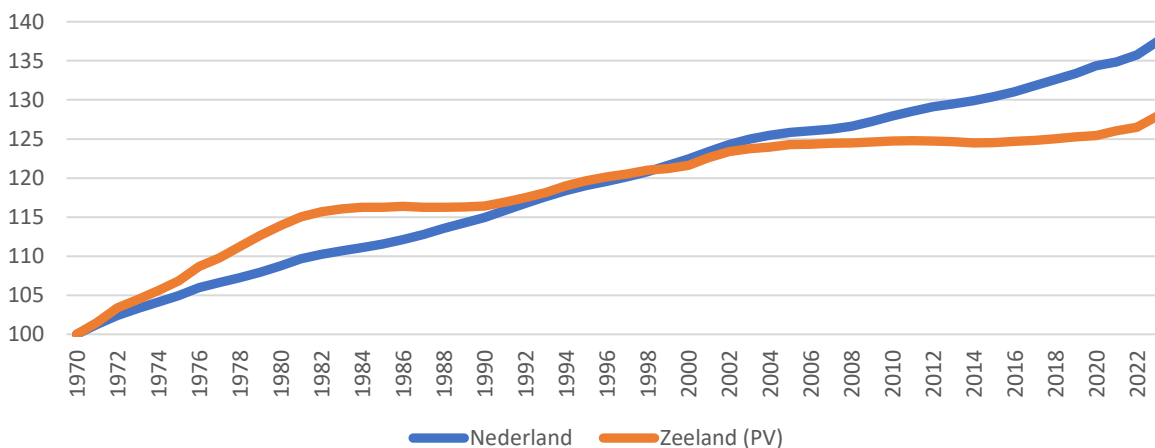
Belang van nieuwkomers uit het buitenland in vier figuren uitgelegd

Aan de hand van vier figuren met cijfers over bevolkingsontwikkeling willen wij het belang van internationale studenten voor een dunbevolkte regio als Zeeland onderstrepen. Wij gebruiken hiervoor openbare gegevens van het CBS. Deze exercitie dient als reactie op de (voorgestelde) wet- en regelgeving waarmee de regering wil sturen op internationalisering.

BEVOLKINGSONTWIKKELING IN ZEELAND: LICHTE GROEI (GEEN KRIMP)

Figuur 1 laat, met behulp van indexcijfers, de bevolkingsontwikkeling van Zeeland zien in vergelijking met die van Nederland als geheel. Voor Nederland zien we sinds de jaren '70 een continue toename van het aantal inwoners. Voor Zeeland zien we deze groei ook, maar met twee duidelijke periodes van stagnatie. De eerste keer tussen 1983 en 1990 en de tweede keer tussen 2003 en 2018. Het inwoneraantal in Nederland nam toe van 12.957.621 inwoners in 1970 tot 17.947.684 inwoners in 2024. In Zeeland groeide het aantal inwoners in deze periode van 305.754 naar 391.657 inwoners.

Figuur 1: Bevolkingsontwikkeling tussen 1970 en 2024; indexcijfers (1970=100).

Bron: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37259ned/table?dl=A87FE>

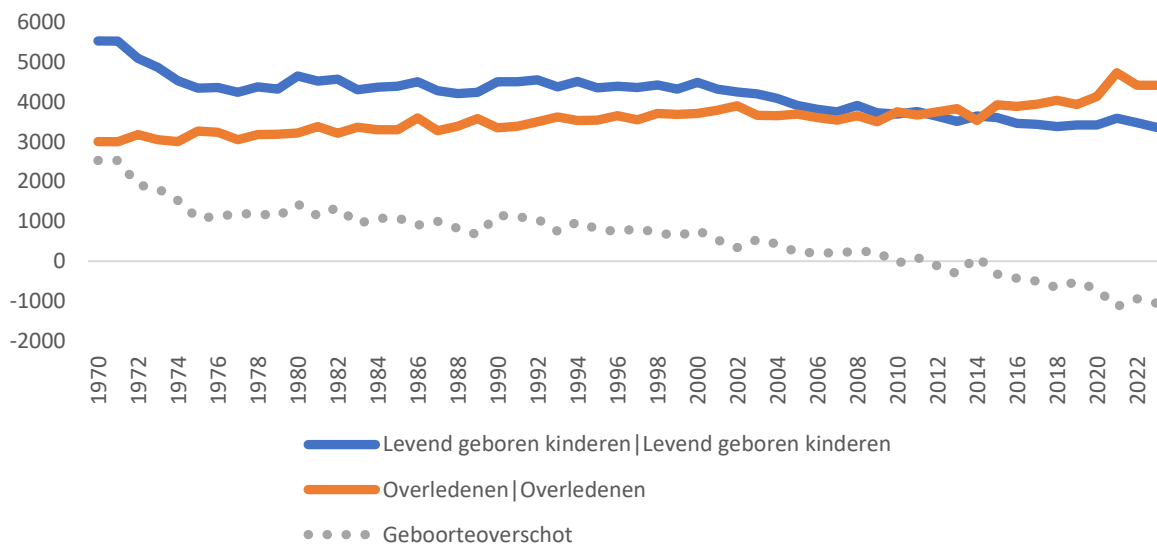
Om de ontwikkeling van de bevolking te begrijpen, moeten we ons verdiepen in het geboorteoverschot (oftewel: het geboortecijfer minus het sterftcijfer) en het vestigingsoverschot (oftewel: het vestigingscijfer minus het vertrekcijfer) in Zeeland.

RECENT: MEER STERFGEVALLEN DAN GEBOORTES

In figuur 2 is het aantal sterfgevallen afgezet tegen het aantal geboortes in Zeeland. Tot 2009 lag het aantal geboortes structureel boven het aantal sterfgevallen. Tussen 2010 en 2014 draaide dit om en vanaf 2015 overtrof het aantal sterfgevallen structureel het aantal geboortes. Dit heeft in de afgelopen tien jaar geleid tot een

negatief geboorteoverschot. Een negatief geboorteoverschot kan leiden tot een bevolkingsdaling, maar dit is voor Zeeland niet gebeurd; we zagen immers een lichte inwonergroei. De verklaring hiervoor is het vestigingsoverschot (zie hierna).

Figuur 2: Geboortes en sterfgevallen in Zeeland tussen 1970 en 2023; in aantallen.

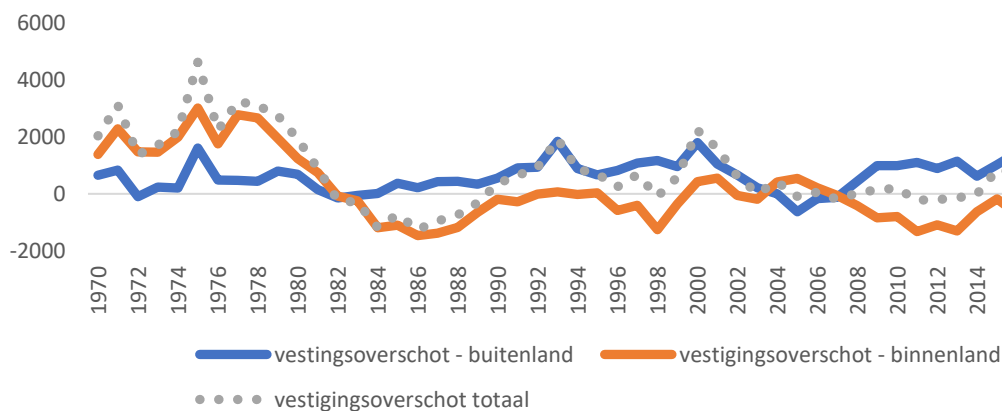
Bron: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37259ned/table?dl=A87FE>

BEVOLKINGSGROEI KOMT DOOR INSTROOM VANUIT HET BUITENLAND

Figuur 3 laat het vestigingsoverschot voor Zeeland zien waarbij we een onderverdeling maken tussen een ‘binnenlands’ vestigingsoverschot, een ‘buitenlands’ vestigingsoverschot en het ‘totale’ vestigingsoverschot¹. Het binnenlands vestigingsoverschot betreft het aantal vestigingen vanuit elders in Nederland naar Zeeland minus het aantal vertrekkers uit Zeeland naar elders in Nederland. Het buitenlands vestigingsoverschot betreft de immigratie naar Zeeland minus de emigratie uit Zeeland.

Uit figuur 3 valt op te maken dat Zeeland van oudsher een positief buitenlands vestigingsoverschot heeft, terwijl het binnenlands vestigingsoverschot tussen 1970 en 2023 fluctueert tussen positief en negatief. De instroom vanuit het buitenland is belangrijk voor de bevolkingsgroei van Zeeland, zeker met het oog op het geboorteoverschot dat sinds 2015 negatief is.

Figuur 3: Vestiging en vertrek van en naar Zeeland tussen 1970 en 2023; in aantallen.

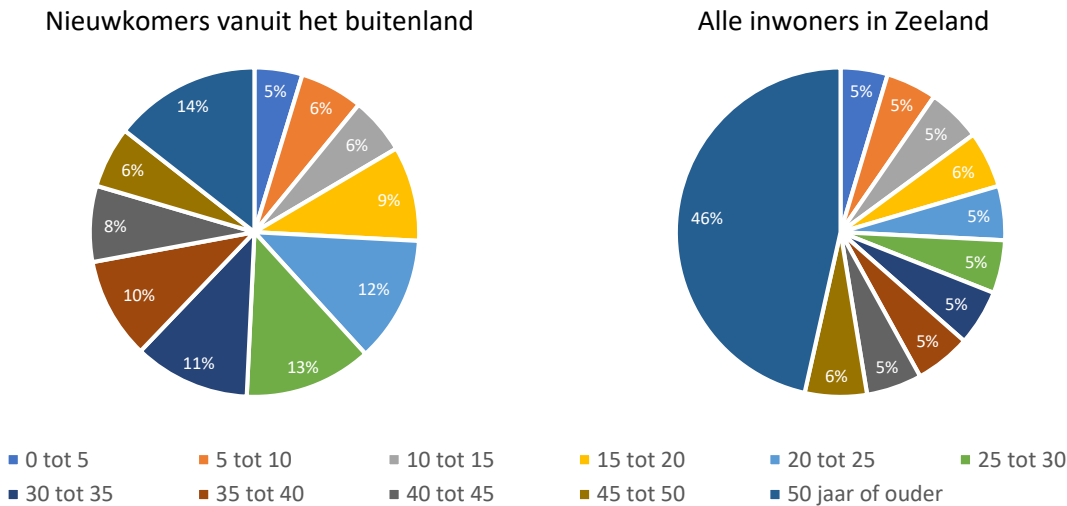
Bron: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37259ned/table?dl=A87FE>

¹ Het totale vestigingsoverschot is de som van het vestigingsoverschot vanuit het buitenland en het vestigingsoverschot vanuit het binnenland.

INSTROOM VANUIT HET BUITENLAND ZORGT VOOR 'VERGROENING'

Figuur 4 laat de leeftijdsopbouw zien van alle inwoners van Zeeland en die van de nieuwkomers uit het buitenland in 2022. Ten eerste laat de figuur zien dat Zeeland een provincie is met een vergrijsde populatie; bijna de helft van de inwoners is 50 jaar of ouder. Nederland als geheel vergrijsst ook, maar de (dubbele) vergrijzing laat zich sterker zien in een provincie als Zeeland. Kijken we naar de leeftijdsopbouw van de nieuwkomers vanuit het buitenland dan zien we dat hier relatief veel jonge mensen tussen zitten. Bijvoorbeeld 12 procent van de nieuwkomers is tussen de 20 en 25 jaar, waar ook internationale studenten onder vallen. Nieuwkomers vanuit het buitenland zorgen dus voor vergroening van de regio.

Figuur 4: Leeftijdsopbouw van inwoners in Zeeland in 2022; in procenten.

Bronnen: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85451NED/table?dl=9A174> en <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70072ned/table?dl=A635C>

SLOTSOM

Nieuwkomers vanuit het buitenland, waaronder internationale studenten, zijn belangrijk voor de bevolkingsgroei en de verjonging van Zeeland. De invoering van de TAO kan negatief uitwerken op de toegankelijkheid van de HZ-opleidingen voor internationale studenten en zodoende zorgen voor minder instroom van jonge mensen in de provincie. Deze jonge mensen zijn echter hard nodig om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de (dubbele) vergrijzing en voor het behoud van de brede welvaart in de regio.